

Leerdoelen

- Aan het eind van deze lessen kan ik overeenkomsten en verschillen benoemen tussen *Een reis door het Apenland* en *Erik of het klein insectenboek*.
- Aan het eind van deze lessen heb ik kennisgenomen van de inhoud en een aantal personages van het boek *Erik of het klein insectenboek* van Godfried Bomans.
- Aan het eind van deze lessen kan ik betekenis geven aan het verhaal *Erik of het klein insectenboek*.
- Aan het eind van deze lessen kan ik benoemen wat het genre van *Erik of het klein insectenboek* is en dit onderbouwen.

Introductie

In *Een reis door het Apenland* (1788) leverde J.A. Schasz maatschappijkritiek. Dit deed hij door een imaginair reisverhaal uit te brengen met daarin dieren als personages.

Dieren als personages opvoeren bleek óók een uitstekend middel om de mens in al zijn hoedanigheden te bespotten. Zo bracht Godfried Bomans in 1941 *Erik of het klein insectenboek* uit. In dit verhaal komen veel insecten voor die allerlei positieve en negatieve eigenschappen hebben.

Opdracht 1: Het verhaal

Om de lesstof goed te kunnen begrijpen, is het belangrijk dat je weet waar het boek *Erik of het klein insectenboek* over gaat.

Voor deze opdracht lees je de zeer beknopte samenvatting op (<https://www.jeugdbibliotheek.nl/12-18-jaar/lezen-voor-de-lijst/15-18-jaar/niveau-3/erik-of-het-klein-insectenboek.html>) en vul je onderstaande zinnen aan:

- De hoofdpersoon in het boek is _____
- Voordat hij gaat slapen, leert hij nog wat voor het vak _____ uit het boek van _____
- Wollewei is _____
- Opeens heeft hij toegang tot _____
- _____ en met onder andere de _____, _____ en de _____ beleeft hij veel avonturen.

Opdracht 2: Familie Van Vliesvleugel

Lees het fragment over Familie Van Vliesvleugel in het boek: Godfried Bomans, *Erik, of Het klein insectenboek*. 54e druk. Amsterdam, De Boekerij, 2014. (1e druk: Utrecht: Het Spectrum, 1941) of via de [Online Bibliotheek](#), hoofdstuk 2 - vanaf:

“Het eerste wat de kleine Erik deed in het land Wollewei was – huilen.”

t/m

“Van adel dus,’ besloot mevrouw Van Vliesvleugel, de kern uit zijn betoog halend,’ (...)”

Beantwoord onderstaande vragen.

- Volgens meneer en mevrouw Van Vliesvleugel zijn zij vanwege hun afkomst verheven boven andere insecten. Arceer drie zinnen waarin zij dit duidelijk maken.
- De wespen zien Erik als gelijke. Wat maakt dat hij door hen wordt geaccepteerd?
- Geef aan hoe de wespen op jou overkomen. Schrijf dit in een paar woorden op.

Opdracht 3: Het slakkenhotel

Lees het fragment over het slakkenhotel in het boek: Godfried Bomans, [Erik, of Het klein insectenboek](#). 54e druk. Amsterdam, De Boekerij, 2014. (1e druk: Utrecht: Het Spectrum, 1941) of via de [Online Bibliotheek](#), hoofdstuk 5 - vanaf:

[Erik bevindt zich in een slakkenhotel met verschillende insecten.]

“Mijne heren,’ sprak hij [de slak] zenuwachtig, ‘mag ik u even storen?”

t/m

“Hij was een beetje verbaasd dat er bij dit wonderlijke voorval over niets anders dan over geld gesproken werd.”

Beantwoord onderstaande vragen.

- Uit dit fragment blijkt dat de eigenaar van het slakkenhotel geen begrip heeft voor de situatie van de rups. Uit welke twee opmerkingen blijkt dit?
- Erik is wel goed op de hoogte: in dit fragment wordt verwezen naar Solms *Beknopte Natuurlijke Historie*, het biologieboek waaruit Erik voor school voor de volgende dag alle insecten moet kennen.

Wat maakt de passage grappig?

- Welke menselijke eigenschappen worden hier op de hak genomen?

Opdracht 4: De worm

Lees het fragment over de worm in het boek: Godfried Bomans, [Erik, of Het klein insectenboek](#). 54e druk. Amsterdam, De Boekerij, 2014. (1e druk: Utrecht: Het Spectrum, 1941) of via de [Online Bibliotheek](#), hoofdstuk 10 - vanaf:

“Zo doolde Erik vele uren onder de grond voort;”

t/m

“[...] en telkens als er één lus was vrijgemaakt, glipte hij in een nieuwe.”

Beantwoord onderstaande vragen.

- De slak blaakt van zelfvertrouwen. Waaruit blijkt dat?
- Op welke manier valt de worm van zijn voetstuk?

Opdracht 5: Hoofdstuk toevoegen

Stel je voor: er wordt een nieuwe editie van *Erik of het klein insectenboek* uitgebracht waaraan een hoofdstuk wordt toegevoegd met daarin de ontmoeting tussen Erik en een nog niet eerder genoemd insect.

Bedenk welk insect met (on)sympathieke eigenschap een toevoeging aan het verhaal van Bomans kan zijn en schrijf een kort afgerond hoofdstuk van circa 500 woorden.

Opdracht 6: Afrondingsopdracht

Je hebt in de eerste twee lessen van deze lessenreeks kennisgenomen van het imaginaire reisverhaal *Een reis door het Apenland* uit 1788, een dierenverhaal waarin kritiek wordt geuit op de samenleving uit die tijd. Je gaat dat werk nu vergelijken met het werk van Godfried Bomans van deze les.

Geef antwoord op onderstaande vragen.

- a. Vind je dat in de fragmenten van *Erik of het klein insectenboek* ook sprake is van een dierenverhaal met daarin maatschappijkritiek? Licht je antwoord toe.
- b. Hoe sympathiek vind je de personages in deze twee werken? Zet de personages in volgorde van meest naar minst sympathiek: verteller in *Een reis door het Apenland* – aap nummer 1 – aap nummer 5 – verteller in *Erik of het klein insectenboek* – meneer Van Vliesvleugel – mevrouw Van Vliesvleugel – slak – worm
- c. In welke gedaanten treden de vertellers in beide verhalen op? Wat is hun rol in het verhaal?

Opdracht 7: Reflectie

Beantwoord de volgende vragen individueel:

- Wat heb je geleerd deze les? Noem drie dingen.
- Wat neem je mee naar de volgende les? Noem twee dingen.
- Wat moeten klasgenoten weten over deze les? Antwoord in één hele zin.